

Možný charakter střetného boje a sražení v počátečním období války

(Úvaha s využitím názorů vojenských odborníků kapitalistických armád)

Cílem této úvahy je rozšířit poznatky o charakteru střetného boje a sražení vojsk při rozpoutání války. Tato úvaha byla zpracována na základě ustanovení Polního řádu armády Spojených států amerických (FM 100-5), názorů vojenských odborníků kapitalistických států a sledování a vyhodnocování operačních cvičení a manévřů spojeneckých armád, uveřejněných ve vojenských odborných časopisech a veřejném tisku.

V této otázce nedospěli vojenští odborníci kapitalistických armád dosud k jednotnému názoru, jak tomu nasvědčuje řada rozporů v jejich rozborech a diskusních příspěvcích, uváděných ve vojenských odborných časopisech.

Na jedné straně někteří vojenští odborníci prohlašují, že velké množství jaderných zbraní může již během několika dnů nebo i hodin způsobit úplný rozklad ozbrojených sil protivníka. Jiní posuzují reálněji vlastní možnosti a docházejí k závěru, že v počátečním období války dojde k velmi těžkým bojům, spojeným s velkými ztrátami na lidech i bojové technice.

Z množství názorů i z poznatků ze cvičení spojeneckých sil je možno vyhodnotit hlavní rysy, jimiž se bude bojová činnost vojsk při rozpoutání války vyznačovat.

Strategické plány velení Severoatlantického paktu jsou založeny na hromadném použití jaderných zbraní, předpokládáné technické převaze a momentu překvapení, které mají v nejkratší době umožnit dosáhnout rozhodného vítězství.*)

Válka má být zahájena současnými nenadálými mohutnými jadernými údery do celé strategické hloubky území protivníka, s cílem ochromit řízení a hospodářství státu, oslabit morální sílu a zlomit obrannou schopnost protivníka.

Těžiště této koncepce spočívá v nadřazenosti vojenských vzdušných sil, zvláště strategického letectva a balistických řízených střel. Tento názor zdůvodňují vojenští odborníci tím, že letectvo a řízené střely jsou schopny provést mohutný a rychlý úder s překvapením bez předchozích, snadno zjištěných příprav.

Dosažení úplného nebo i částečného překvapení a hromadné použití jaderných zbraní má znemožnit protivníkovi provést účinná odvetná protipatření, změnit poměr sil ve svůj prospěch a vytvořit opti-

mální podmínky k rozvinutí operací velkého rozmachu.

Proto se předpokládá, že prvním úderem, provedeným maximem sil a prostředků, se podaří ochromit především prostředky vzdušného a atomového napadení, protivzdušnou obranu a pozemní vojska protivníka, což umožní vybojovat nadvládu ve vzduchu, dosáhnout výhodný poměr sil a zahájit útočné operace pozemních sil.

Činnost pozemních sil v počátečním období války má být závislá na výsledcích prvních úderů zbraněmi hromadného ničení. Jejich úkolem bude rychle využít účinků jaderných zbraní, přenést bojovou činnost vojsk na území protivníka, ovládnout již v prvních dnech války nejdůležitější prostory a objekty a tím zabránit přísunu záloh a provedení mobilizace.

Útočná činnost pozemních sil má být zahájena silami a prostředky, které budou při rozpoutání války na válčišti, tj. vojsky rozmístěnými již v míru na důležitých operačních směrech, nebo silami skrytými zesílenými v rámci dlouhodobých i bezprostředních příprav na válku. První varianta skýtá větší možnost překvapení a proto je ji možno považovat za pravděpodobnější.

*) Military Review duben 1959 (Nukleární zbraň a NATO).

Z kapitalistických armád

U obou variant má být nedostatečný počet pozemních sil kompenzován masovým použitím jaderných zbraní, dosažením maximálního překvapení a nenadálostí úderů.*)

Ze stálých posádek mají být vojska vyvedena krátce před provedením prvních hromadných úderů jaderných zbraní a mají být předsunuta buď do prostorů bojových shromaždišť nebo mají být přímo zasazena i samostatně na hlavních operačních směrech z chodu, bez předchozího soustředění a zaujetí výchozího prostoru.

U druhé varianty se připouští zahájení útočných operací skrytými zesílenými pozemními silami. Nasycení prvního operačního sledu potřebným množstvím svazků a útvarů se předpokládá provést v rámci plánovaných velkých spojeneckých manévrů nebo cvičení s vojsky. K zastření bezprostředních příprav k rozpoutání války mohou být svazky prvního sledu vyvedeny daleko od příhraničního pásma (150 km i více) a druhé sledy a zálohy od stupně armádního sboru nemusí provádět přesuny a přeskupení na jednotlivé směry.

U většiny letectva se plánuje provedení prvních úderů ze stálých letišť, bez předchozího letištního manévru. Rovněž taktické řízení střely a prostředky atomového napadení pozemních sil, jejichž technické vlastnosti dovolují zúčastnit se prvních úderů, mají být vyváděny jen do blízkosti stálých posádek.

Teprve po provedení prvních úderů má být zahájena mobilizace záloh a současně mají být rozvinuty všechny prostředky psychologické války k vyvolání paniky a podlomení morálky protivníka. Předpokládáné desorientace, způsobené velkými ztrátami obyvatelstva i značnými materiálními škodami, má být bezprostředně využito k vysazení diverzních a záškodnických skupin do předem plánovaných prostorů, důležitých politických, hospodářských nebo komunikačně.**)

K ovládnutí a zabezpečení důležitých pohraničních přechodů, soutěsek, komunikačních uzlů a jiných objektů nebo prostorů, majících zvlášť velký význam pro rychlé rozvinutí operací na území protivníka, se počítá s vysazením taktických a operačních vzdušných výsadků v hodnotě roty až několika svazků.

Činnost pozemních sil v prvních dnech války bude probíhat ve velmi složitých podmínkách a bude charakterizována snahou

využít rychlých obrněných a mechanizovaných svazků a útvarů k proniknutí nesouvislou frontou na samostatných směrech hluboko na území protivníka. Operace na jednotlivých směrech budou mít většinou rychlý spád a budou zabezpečovány silnou palebnou podporou, zejména letectvem a prostředky atomového napadení pozemních sil. Boj bude probíhat ve dne i v noci a další přísunované svazky budou zasazovány do boje z chodu. Bojová činnost bude mít dynamický, vysoce manévrový ráz, charakteristický pro střetný boj a sražení.

Vojenští odborníci se zabývají i variantou ztráty momentu překvapení, umožňující protivníku přejít v zápětí po odvetných atomových úderech do útočné činnosti. V takovém případě se předpokládá přejít do přísunu zmobilizovaných sil do strategické obrany, organizované do značné hloubky. Při této variantě se počítá a četná cvičení spojeneckých sil v západním Německu to potvrzují, že boj bude zahajován na dalekých přístupech zabezpečovacího pásma, s využitím úderů jaderných zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení a s využitím četných zátarasů. Protivníku mají být způsobeny maximální ztráty a má být zastaven na předem stanovené čáře. Zabezpečovací pásmo může dosahovat značné hloubky. V hloubce 60 až 100 km je pak organizována obrana, na níž jsou uskupeny hlavní síly. Američané spatřují hlavní výhodu tohoto systému obrany v tom, že uskupení hlavních sil je mimo dosah pozemních prostředků atomového napadení protivníka. Úsilí obrany může být soustředěno na prvním nebo druhém pásmu obrany, podle zámyslu operace. Před hlavním pásmem obrany se předpokládá provést atomovou, dělostřeleckou a leteckou protipřípravu, kterou mají být způsobeny prvotním svazkům 30% až 50% ztráty a aktivní činnosti vojsk má být zmařen další útok.

*

Závěrem je možno shrnout názory západních vojenských odborníků na počáteční období války v tom smyslu, že bude maximálním způsobem použito jaderných zbraní a společným úsilím vojenských vzdušných, námořních a pozemních sil bude sledován cíl v nejkratší době rozhodnout o konečném výsledku války. Bojová činnost pozemních vojsk bude vedena s vypětím všech sil, bude mít převážně rychlý, vysoce manévrový ráz charakteristický pro střetný boj a sražení.

*) Army Times 2. 2. 1960 (při cvičení „Wintershield“).

**) Military Review, březen 1959.

Názory na střetný boj a sražení v počátečním období války

Přesto, že vojenští odborníci kapitalistických armád předpokládají, že budou počátečními údery způsobeny protivníku značné ztráty, které umožní proniknout na jeho území, připouštějí, že bude schopen klást účinný odpor nebo provést i odvetná opatření a přejít do útočné činnosti. Proto zdůrazňují nutnost vysoce pohyblivých sil s mohutnou údernou silou.

Předpokládají, že častou formou bojové činnosti bude střetný boj a sražení a to jak při rozpoutání války, tak i v průběhu jejího počátečního období při rozvíjení útočných nebo obranných operací.

Uvádějí, že organizaci a vedení střetného boje a sražení při rozpoutání války ovlivní řada zvláštností. Bude to především skutečnost, že rychlý přesun sil k státním hranicím bude prováděn v širokých pásmech na samostatných směrech nerovnoměrně a za aktivní činnosti letectva a prostředků atomového napadení protivníka. Činnost vojsk bude ztěžovat nedostatek zpráv o protivníku, terénu, rozsahu poškození komunikačních objektů a o prostoru nastávající činnosti. Rychlý spád bojové činnosti může způsobit nejasnosti a překvapení v pozemní situaci. Nedokonalá součinnost a možné velké ztráty, způsobené odvetnými údery protivníka, mohou značně ztížit řízení a velení vojskům.

Zdůrazňují, že při rozpoutání války má být zabezpečena maximální pohyblivost vojsk, neboť úspěchu ve střetném boji a sražení dosáhne ta strana, která bude lépe informována o protivníku a jejíž vojska budou vysoce pohyblivá, budou dobře vycvičená ve vedení manévrového boje a předstihnou protivníka v rozvinutí sestavy a provedení rozhodného úderu atomovými zbraněmi a hlavními silami vojsk.

Přitom musí být zachována zásada, že na úkor rychlosti nesmí dojít k předčasnému rozvinutí hlavních sil a zaujetí neúčelné bojové sestavy. Naproti tomu opožděné rozvinutí sil může způsobit ztrátu iniciativy.

Nezbepečí odvetných úderů jadernými zbraněmi bude vyžadovat, aby přesuny byly prováděny na široké frontě, neboť rozptýlení sestavy poskytuje nejlepší ochranu proti zbraním hromadného ničení. Široké pásmo činnosti zároveň umožní silám a prostředkům průzkumu získat více zpráv z rozsáhlého prostoru, což usnadní vyhodnotit síly a zámýsl protivníka. Kromě toho široká sestava umožní zkrátit délku pochodových proudů, vedených na více souběž-

ných komunikacích a usnadní přechod do předbojových sestav. Učlenění sestavy do více proudů vytvoří výhodnější podmínky pro provádění bočních manévru k napadení boků a týlu protivníka.

Přesuny po jednotlivých komunikacích jsou naproti tomu spojeny s nevýhodami; dochází k přílišné délce proudů a vytvářejí se výhodné cíle pro atomové napadení při zhuštění proudů v komunikačních uzlech a soutěškách.

Přitom je však zdůrazňováno, že rozptýlení sestav nesmí být v žádném případě na úkor pohotovosti, možnosti rychlého soustředění sil a prostředků, aby bylo zabezpečeno provedení prudkých úderů k zničení protivníka.

K dosažení vysoké rychlosti vojsk je třeba volit vysoce výkonné komunikace s dostatkem příčných a podélných cest; tyto musí umožňovat rychlý přesun a soustředění sil a prostředků na určený směr nebo při poškození důležitých objektů výhodnou objíždku.

Vojenští odborníci vyžadují, aby k vyloučení překvapení byly přesuny předem plánovány a předvídaný možné čáry střetnutí s jednou až dvěma variantami střetného boje a sražení. Těmto variantám má odpovídat i bojová sestava a složení proudů, palebná podpora, velení a bojové zabezpečení.

Z toho vyplývá, že přesuny v počátečním období války budou zabezpečeny pochodo-
vým zajištěním a průzkumem.

Důležitou skutečností je, že přesuny budou prováděny pod ochranou krycích vojsk, jejichž úkolem bude zmocnit se předem určených pohraničních přechodů, zjistit zprávy o protivníku a vést boj s jeho přisunovanými silami do příchodu hlavních sil.*)

Síla a složení krycích vojsk má odpovídat jejich úkolům, neboť úspěšným bojem mohou vytvořit příznivé podmínky pro rychlé proniknutí na území protivníka. Krycí vojska mají být již v míru trvale umístěna v blízkosti státních hranic a mají být vybavena dostatečným množstvím podpůrných prostředků, zejména tanky, dělostřelectvem a prostředky průzkumu.

Za nejvhodnější útvary, plnící úlohu krycích vojsk, jsou považovány lehké obrněné pluky, které mají poměrně velkou údernou sílu a prostředky pro zjišťování a předávání zpráv.

Krycí vojska již v míru přehrazují nej-

*) S využitím Polního řádu armády USA FM 100-5 a zkušeností ze cvičení.

důležitější směry a hlídkují na široké frontě. Lehký obrněný pluk může vytvořit tři taktická skupení, složená z mechanizované pěchoty, středních a lehkých tanků a z dělostřelectva. Tato skupení mohou vést samostatně boj. Kromě lehkých obrněných pluků se počítá, že jako krycích vojsk může být použito pěchoty, vysazené vrtulníky a letouny pěších divízi.

Jednotlivé pochodové proudy vyšlou vlastní průzkumné jednotky a využijí všech prostředků k získání zpráv o protivníku. Za nejúčinnější prostředek je považován vzdušný průzkum a průzkumné odřady.

Předpokládá se, že vzdušný průzkum vedený do velké hloubky bude vyslán péčí vyššího velitele, zatím co pro bezprostřední potřebu svazků bude vysílána část vlastních organických letounů.

Pozemní průzkumný sled budou zpravidla tvořit organické prostředky průzkumu svazků a bojových skupení. Úkolem průzkumného sledu bude získávat zprávy o protivníku a v krajním případě bude plnit i bojové úkoly, zejména zajišťovat přechody a soutěsky, nebo i zdržovat přítomnost sil protivníka.

Za průzkumným sledem budou pravděpodobně postupovat předsunuté odřady, jejichž počet a složení bude záviset na předpokládaných úkolech a množství pochodových os. U svazku budou zpravidla vytvářeny jeden až dva odřady. Jejich úkolem bude postupně se zmocňovat důležitých čar střetnutí a spolu s krycími vojsky a předvojí je zabezpečovat; v případě střetnutí s protivníkem poutat jeho hlavní síly a tím získat čas pro rozvinutí vlastních hlavních sil.

Hlavní proud se může rovněž členit na několik sledů. V čele bude zpravidla předvoj, jehož síla bude záviset na počtu prvosledových os a bojové sestavě. Při přesunu divize po jedné ose, bude předvoj tvořit asi jedno bojové skupení, zesílené dělostřelectvem a tanky.

Hlavní síly v hodnotě tří až čtyř bojových skupení s divizním dělostřelectvem, tanky, ženijními a spojovacími jednotkami divize budou učleněny zpravidla do dvou sledů. V posledním sledu za hlavními silami bude se pravděpodobně přesunovat tyl divize.

Bude-li se přesunovat na jednom samostatném směru armádní sbor, může být zejména v průběhu operace uskupen do dvou sledů, při čemž v prvním sledu bude mít 1 až 2 divize a v druhém sledu další 1 až 2 divize. Jednotlivé svazky budou svojí sestavu členit do hloubky samostatně. Sbo-

rové prostředky budou pravděpodobně mezi prvním a druhým sledem sboru. Při zahájení války bude mít sestavu nejčastěji v jednom sledu.

Vojenští odborníci zdůrazňují, že povaha střetného boje a sražení vyžaduje, aby se velitelé všech stupňů samostatně a rychle rozhodovali a i za nejasné situace přecházeli do rozhodného útoku. Vzhledem k tomu, že bojová činnost bude probíhat většinou na velkých prostorech je vyžadována velká iniciativa všech velitelů, směřující k rychlému proniknutí do sestavy protivníka a kdykoli to situace dovolí i do jeho boku a týlu.

Velitelé svazků mají ve střetném boji provádět údery atomovými zbraněmi o malém ekvivalentu účinnosti, zejména na hlavní uskupení vojsk protivníka, na jeho prostředky atomového napadení, dělostřelectvo a tanky. Atomových prostředků o větší účinnosti, které budou mít k dispozici velitelé armádních sborů a polní armády se předpokládá použít na cíle v hloubce a to k izolaci bojiště, zejména na soustředěné zálohy, odpalovací zařízení atomových zbraní a k ochraně odkrytých křídel.

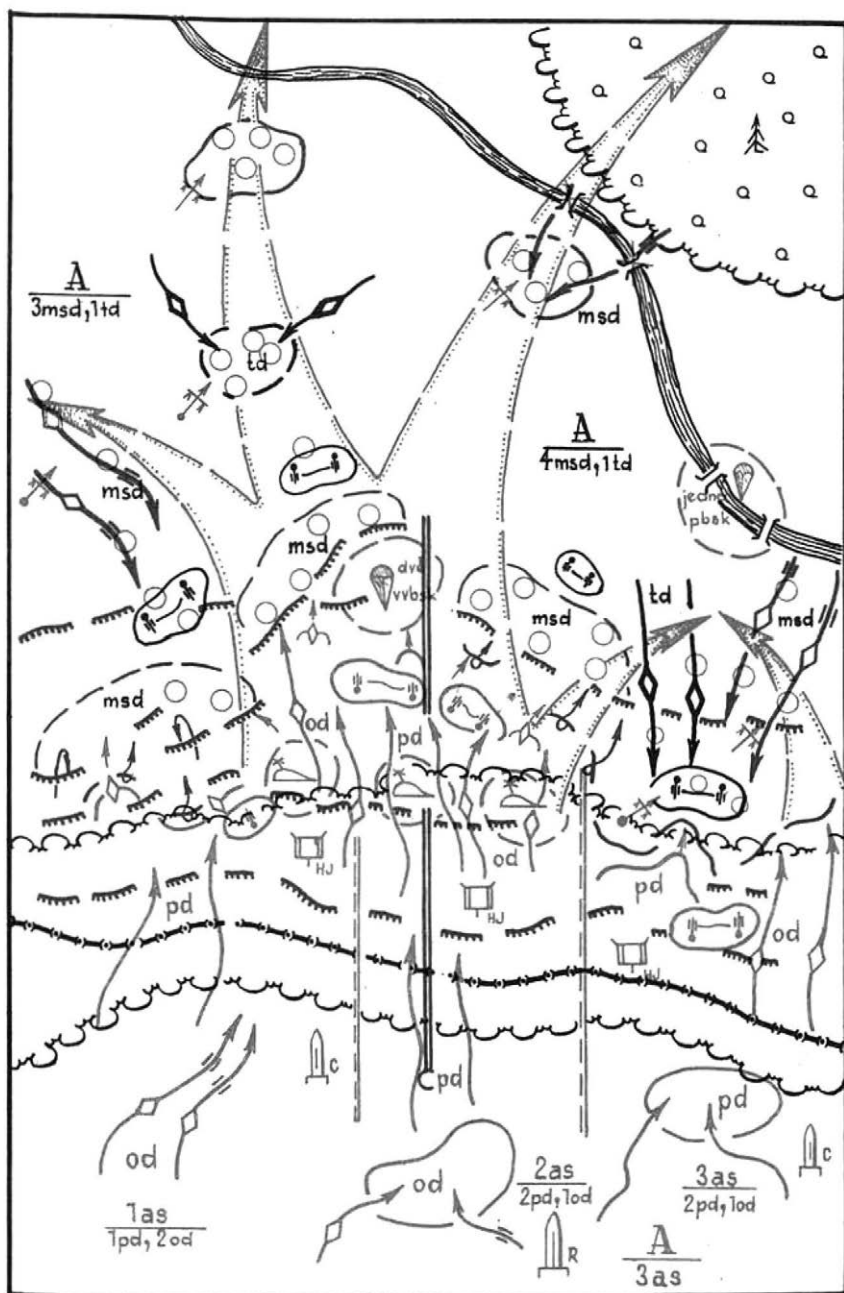
*

Závěrem této stati je nutno zdůraznit, že otázkám manévrové činnosti je v kapitalistických armádách věnována velká pozornost. Velitelé, štáby a vojska jsou velmi často cvičeni ve vedení střetného boje a sražení. Je zejména zdůrazňována nutnost předem plánovat bojovou činnost na všech velitelských stupních a na základě přijatého plánu organizovat bojové sestavy vojsk, jejich palebnou podporu, bojové zabezpečení a velení vojskům. Předpoklad úspěchu střetného boje a sražení je spatřován v tom, aby protivník byl předstížen a včas provedeny atomové údery na jeho rozvíjející se sestavy v součinnosti s údery pozemních sil. Důležitým prvkem je iniciativní rozhodování velitelů, rychlé přizpůsobování se situaci a využívání všech možností k provádění úderů do boků a týlu sestavy protivníka.

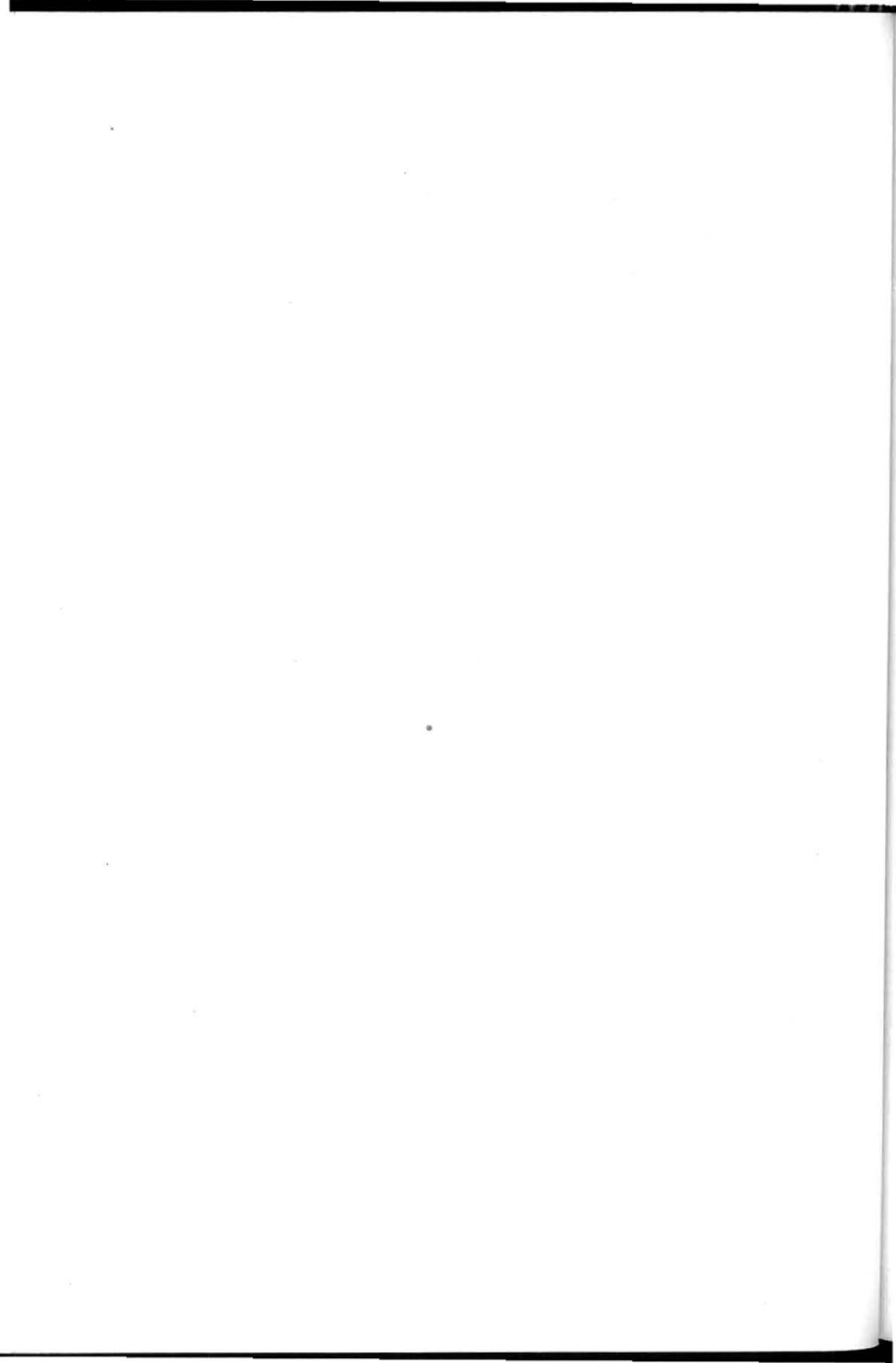

Zvláštnosti střetného boje a sražení při rozpoutání války

Z řady úvah vojenských teoretiků kapitalistických států a rozboru mnoha velitelsko-štabních cvičení a cvičení s vojsky je možno vyvodit dvě nejcharakteris-

(Schéma 1. Možná varianta střetného sražení (útočník pronikl na území protivníka)

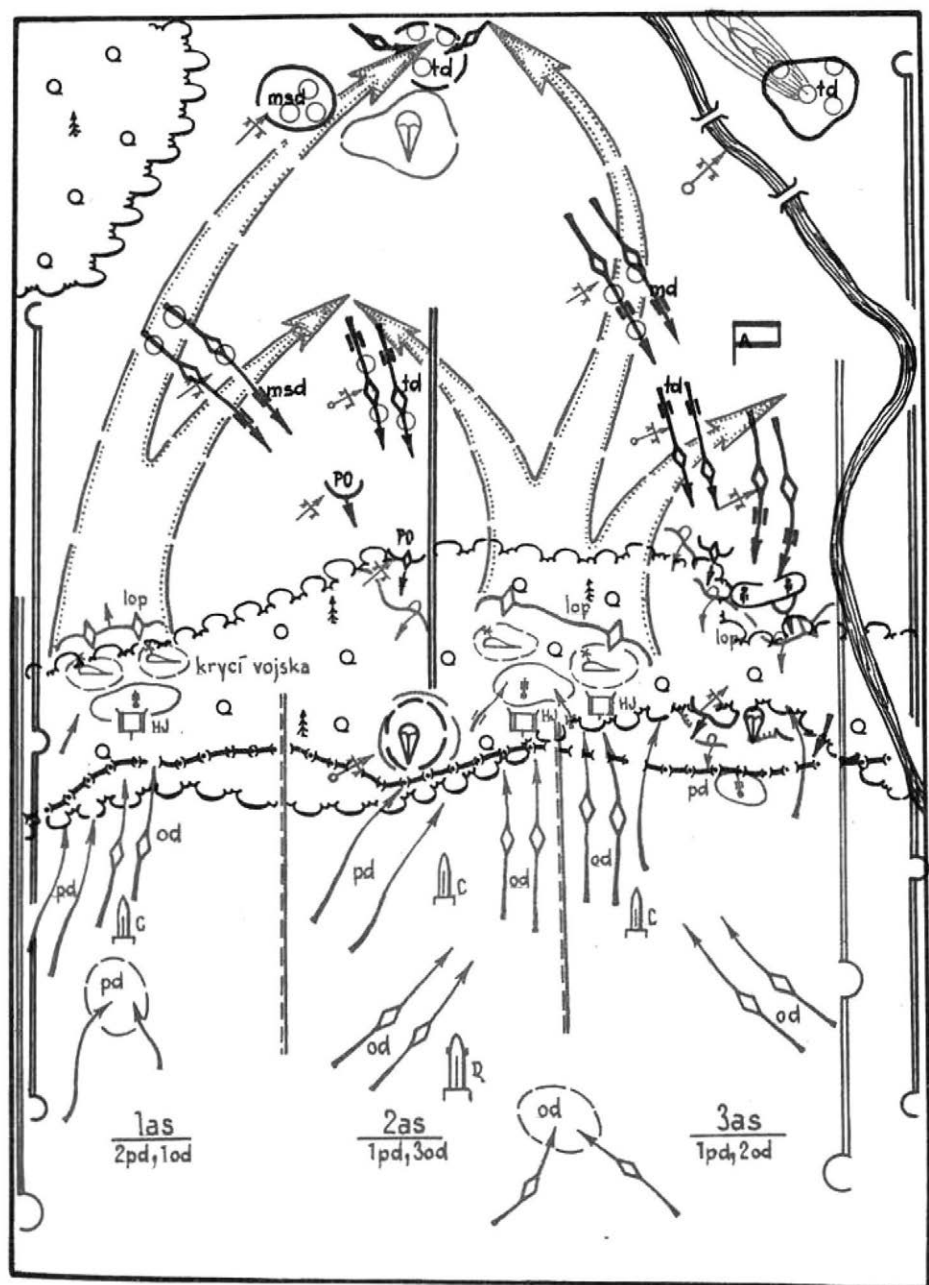
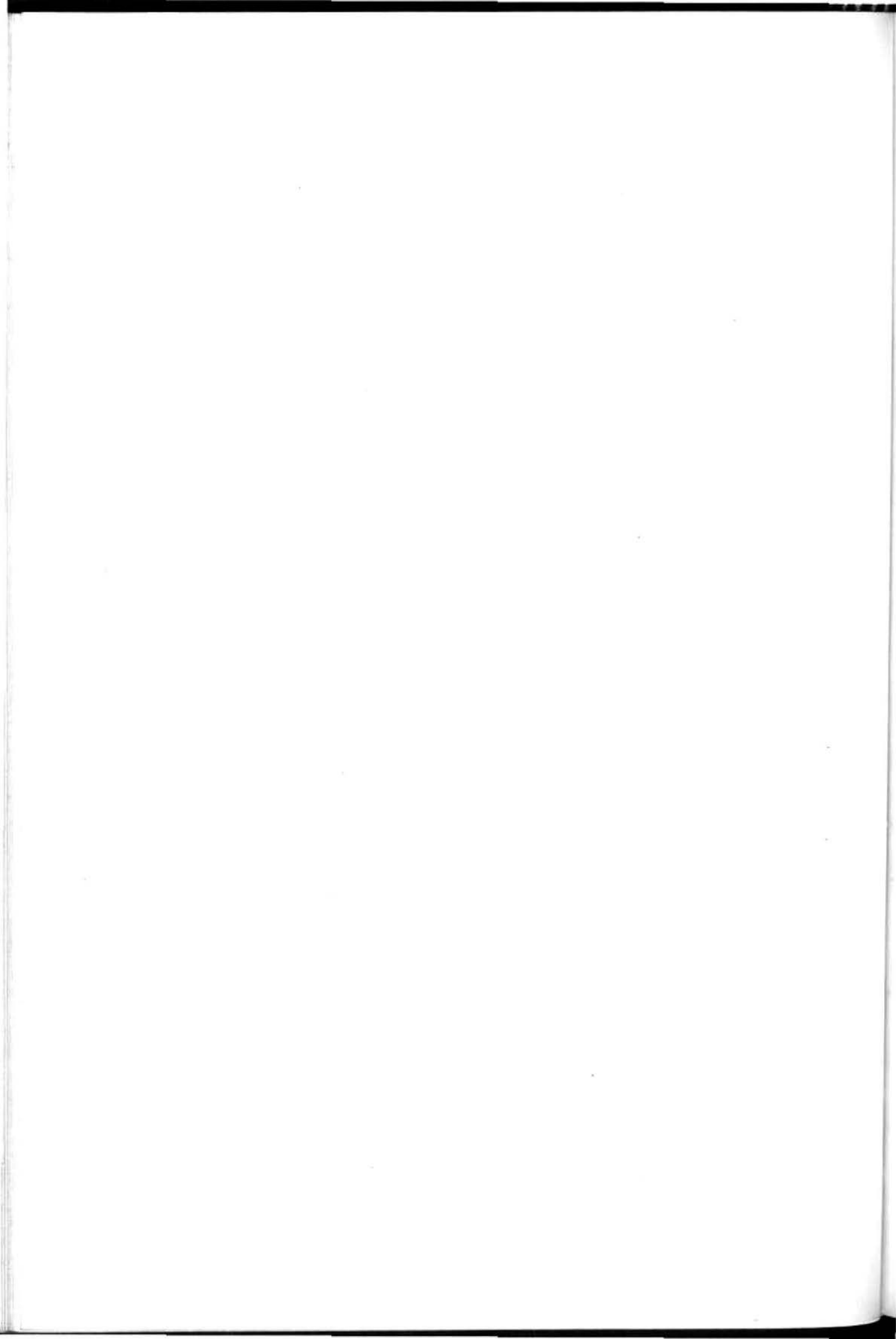

Schéma 2. Typický případ střetného sražení (obě strany přešly do rozhodné útočné činnosti při rozpoutání války)

tičtější varianty této bojové činnosti při rozpoutání války.

Vojevní teoretikové nejčastěji rozpracovávají variantu (schéma 1), ve které předpokládají, že se spojeneckým silám podaří dosáhnout maximálního překvapení a způsobit hromadnými údery jaderných zbraní protivníkovi značné ztráty na ozbrojených silách, obyvatelstvu, důležitých objektech a zařízeních. Počítají, že pozemní síly proniknou na území protivníka, kde dojde k četným střetným bojům a sražením s přisunovanými pohraničními svazky a dalšími jeho zálohami.

Při této variantě se nevylučuje ani takový případ, že spojenecká vojska nedosáhnou počátečními údery plného překvapení, což umožní protivníkovi vyvést svá vojska zpod úderu a s odvetnými údery přejít do útočných operací. V takovém případě se předpokládá, že dojde v pohraničním pásmu k prudkým střetným sražením a těžkým bojům úderných uskupení obou útočících stran (schéma 2).

Druhá varianta počítá se ztrátou momentu překvapení a dočasnou ztrátou iniciativy, což umožní protivníkovi provést mohutný odvetný úder, předstihnout spojenecká vojska a proniknout na území členských států paktu. Spojenecká vojska budou v takovém případě nucena zdržovat postup protivníka krycími vojsky a hlavními silami přejít do dočasné strategické obrany.

U každé z obou uvažovaných variant je možno vyvodit některé charakteristické zvláštnosti.

V první variantě se předpokládá, že se podaří útočníkovi již počátečním úderem dosáhnout maximálního překvapení, způsobit vojskům protivníka ztráty, narušit jejich velení, a zabránit jejich organizovanému vyvedení do pohraničních prostorů. Dosažené překvapení umožní dopravit pomocí vrtulníků do výhodných pohraničních prostorů krycí vojska od prvosledových svazků a do operační hloubky vysadit operační vzdušné výsadky. Jejich úkolem bude zmocnit se nejdůležitějších přechodů, obranných postavení a objektů operačně taktického významu.*) K zesílení krycích vojsk mohou být urychleně vyslány lehké obrněné pluky, průzkumné prapory nebo předsunuté odřady divizí a armádních sborů,

rů, které mohou dostat za úkol, aby se v případě zdržení svazků spojily se vzdušnými výsadky.

V této situaci se předpokládá, že hlavní síly divizí a armádních sborů překročí krycí vojska a bez vážného odporu protivníka proniknou do velké hloubky jeho území. Ke střetným sražením bude docházet na široké frontě na jednotlivých směrech s postupně zasazovanými vojsky protivníka a to z počátku na nižších stupních — na stupni útvarů a svazků. S přisunem dalších sil protivníka mohou střetné boje přerůst i ve střetná sražení vyšších svazků.

Podaří-li se protivníkovi i přes ztráty uchovat bojeschopnost vojsk a přejít s odvetnými údery do rozhodné činnosti, může dojít k střetným sražením silných úderných uskupení obou stran již v prvních hodinách po rozpoutání války. Předsunutí krycích vojsk vzdušnou cestou a jejich zesílení lehkými obrněnými pluky, průzkumnými prapory a předsunutými odřady, jakož i vysazení operačních vzdušných výsadků může být provedeno do bližší hloubky.

Podmínkou úspěchu střetného sražení bude rychlé zasazení sil, provedení mohutných úderů jadernými zbraněmi, úderů letectva a dělostřelectva a rozhodná činnost hlavních sil divizí a armádních sborů. Vojevní odborníci uvádějí, že maximální údery budou provedeny na úderný klín vojsk protivníka a to jak na pochodové, tak i na předbojové a bojové sestavy vojsk.

Důležitým rysem této varianty je, že atomové napadení území protivníka bude předem podrobně plánováno a bude provedeno podle jedné z připravených variant v několika vlnách, po dobu potřebnou k vyvedení vojsk z prostorů bojových shromaždišť v blízkosti stálých posádek. V této době má být maximálně použito atomových a vodíkových zbraní letectvem a částečně pozemními silami a námořnictvem.

Prvními cíli atomových úderů mají být odpalovací základny řízených střel a raket, letecké základny, hlavní sklady ZHN, munice a pohonných hmot, hlavní vojenské štáby, důležitá střediska velení a navádění, zejména letectva, řízených střel a radio-lokační sítě a jiné. První údery budou však prováděny bez doplňkového průzkumu, provedeného bezprostředně před jejich zahájením. Další údery, které budou prováděny na základě výsledku průzkumu, mají zejména zasáhnout pozemní vojska s cílem způsobit jim maximální ztráty a zdržet jejich zasazení do boje.

*) Poznatky ze cvičení „Wintershield“ (únor 1960), uveřejněné v časopisech: Frankischer Tag 5. 2. 1960, Mittelbayerische Zeitung 6. a 7. 2. 1960, Tages Anzeiger 6. 2. 1960.

Z kapitalistických armád

Toto napadení je možno charakterizovat jako součást atomové, letecké a dělostřelecké přípravy, během níž je možno počítat s normami použití atomových zbraní v rozsahu 50 až 70 % předpokládaného počtu přidělené atomové munice.

Vzhledem k tomu, že bojová činnost vojsk bude probíhat v ženiijně nevybudovaném terénu a v širokých a hlubokých sestavách, je možno počítat mimo přímý dotyk vojsk s použitím jaderných zbraní větší účinnosti.

Při druhé variantě je uvažováno, že vlastní vojska budou nucena přejít do strategické obrany. V takovém případě dojde v hlubokých zabezpečovacích pásmech ke střetným bojům s krycími vojsky na nižších stupních (útvářů a svazků). K velkým sražením může dojít až po zasazení přísunutých sil a přechodu do protiútoků. Tato varianta je nejčastěji procvičována spojeneckými silami na území západního Německa. Je však nutno si uvědomit, že pro cvičení bývá volena taková výchozí situace, aby bylo dosaženo politických cílů.

*

V závěru této stati je nutno zdůraznit, že i když západní vojenští činitelé mají snahu vytvořit pro zasazované pozemní síly nejvýhodnější podmínky, počítají, že již v prvních hodinách války dojde k střetným bojům a sražením.

Je třeba počítat, že i nadále budou tyto otázky teoreticky i prakticky rozvíjeny, aby byly odstraněny nedostatky, které se při cvičení projeví.

Zvláštnosti střetného boje a sražení v průběhu operací počátečního období války

Kromě variant uvažovaných při rozpoutání války jsou rozpracovávány i operace, které mají následovat v průběhu celého počátečního období. V tomto období se počítá převážně s útočnými operacemi, i když se připouští možnost vedení obranných bojů na širokých frontách nebo na jednotlivých směrech.

Vojenští odborníci uvádějí, že v útočných operacích může dojít ke střetným sražením po průlomu jednotlivých pásem obrany při rozvíjení úspěchu do taktické a operační hloubky. V této situaci nejčastěji dojde ke střetnutí sborových a armádních záloh se zálohami protivníka. Možná varianta střetného sražení je uvedena na schématu 3.

Charakter střetného sražení v průběhu počátečního období bude mít některé odlišné rysy proti střetnému sražení při rozpoutání války.

Především obě strany budou mít více vzájemných poznatků, získaných prostředky průzkumu.

Veškeré výhodné cíle, zejména prostředky atomového napadení, soustředění vojsk, přísun záloh, velitelská stanoviště a jiné důležité objekty a zařízení budou zjišťovány a ničeny údery zbraní hromadného ničení, letectva a dělostřelectva ještě před střetnutím.

Při střetném sražení budou hlavní úderu vedeny na zjištěné rozvíjející se bojové sestavy vojsk, prostředky atomového napadení a velitelská stanoviště protivníka.

K zabezpečení výhodných čar rozvinutí nebo k ovládnutí důležitých prostorů, popřípadě k ochraně odkrytých boků ve větším rozsahu může být použito vzdušných výsadek, jejichž síla se bude řídit úkolem a předpokládanou činností protivníka.

V průběhu střetnutí bude docházet k častým samostatným obklíčovací manévrum v součinnosti se sousedy, popřípadě se vzdušnými výsadek nebo předstunutými odřady.

Ke střetnutí bude docházet u vojsk, která se nejvíce odtrhla od bojujících sledů a pronikla nehlouběji do sestavy protivníka. Úspěchů proniknuvších vojsk budou využívat velitelé všech stupňů, takže bude docházet ke střetnutí i značných sil.

Rychlý spád bojové činnosti a neustálé změny v situaci nedovolí vždy správně předvídat možnosti střetného boje a sražení. Velitelé a štáby budou často organizovat tento boj až v jeho průběhu. Proto je přiznáváno vojenským činitelům, že bude docházet i k častým překvapením a že tento boj bude velmi těžký a složitý. V těchto podmínkách se rozvinou formy manévru vojsk typické pro střetný boj a sražení jako je obchvat, obejítí, útok, dočasná obrana i ústup.

V počátečním období dojde též v obranných operacích k řadě střetných sražení a to jak v zabezpečovacím pásmu (na stupni malých jednotek s průzkumnými a předstutnými sledy protivníka), tak i při boji o přední okraj nebo v hloubce obrany. Jedna z možných variant je znázorněna na schématu 4.

Při boji v zabezpečovacím pásmu se předpokládá použít jen omezeného množství jaderných zbraní ve prospěch krycích jednotek. Hlavní úderu mají být vedeny na

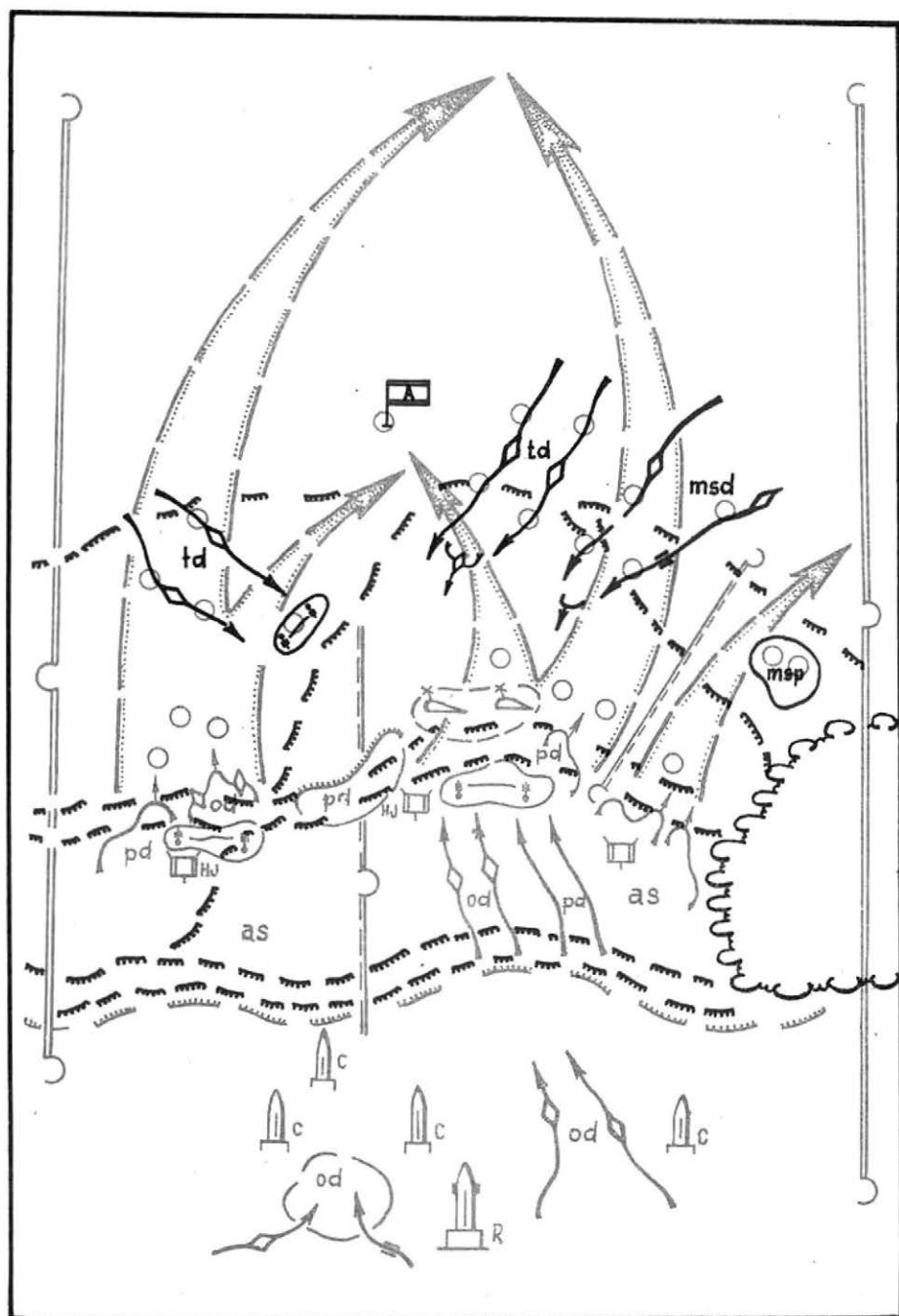
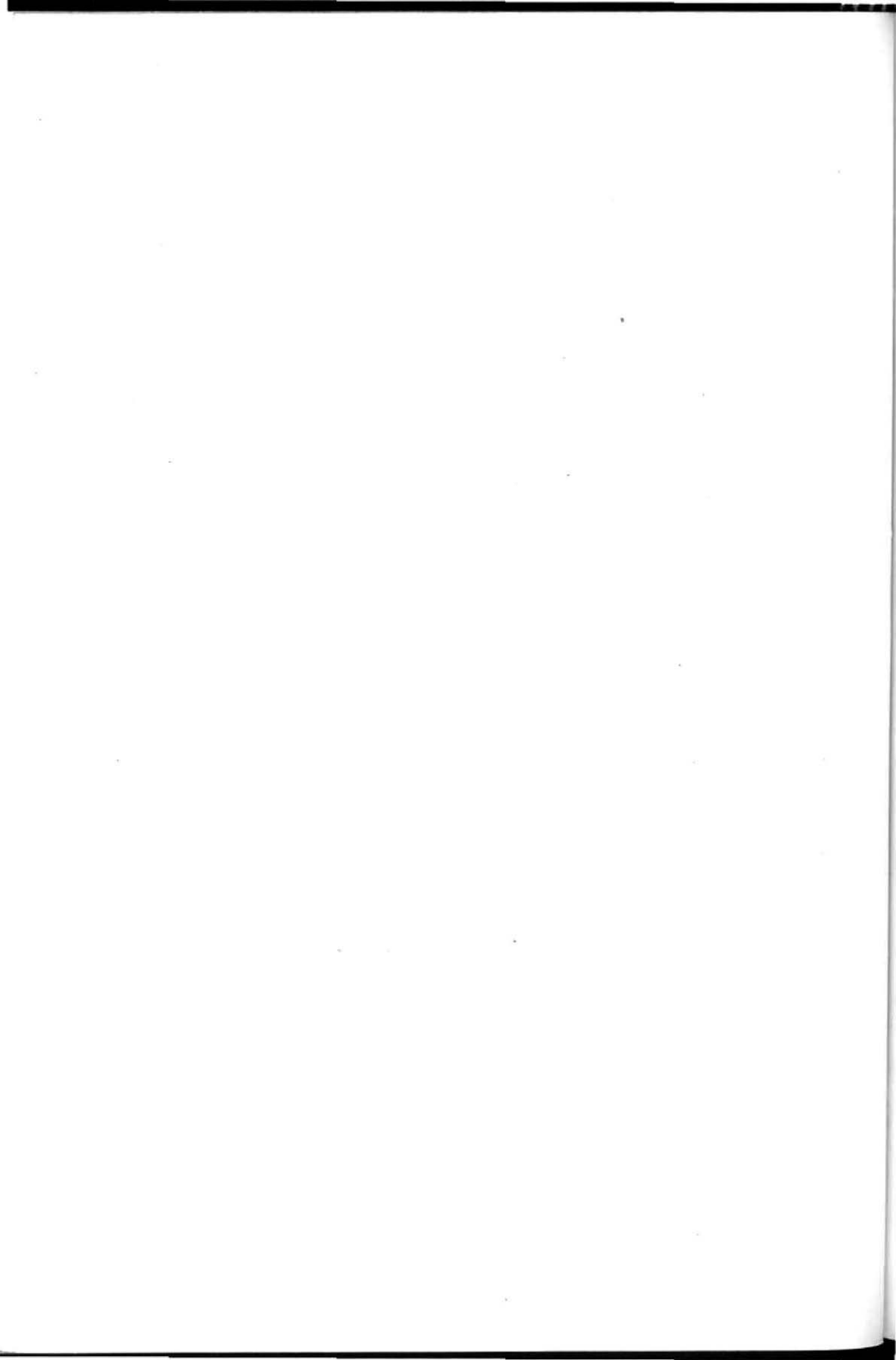

Schéma 3. Možná varianta střetného sražení při rozvíjení útočné operace v počátečným období války

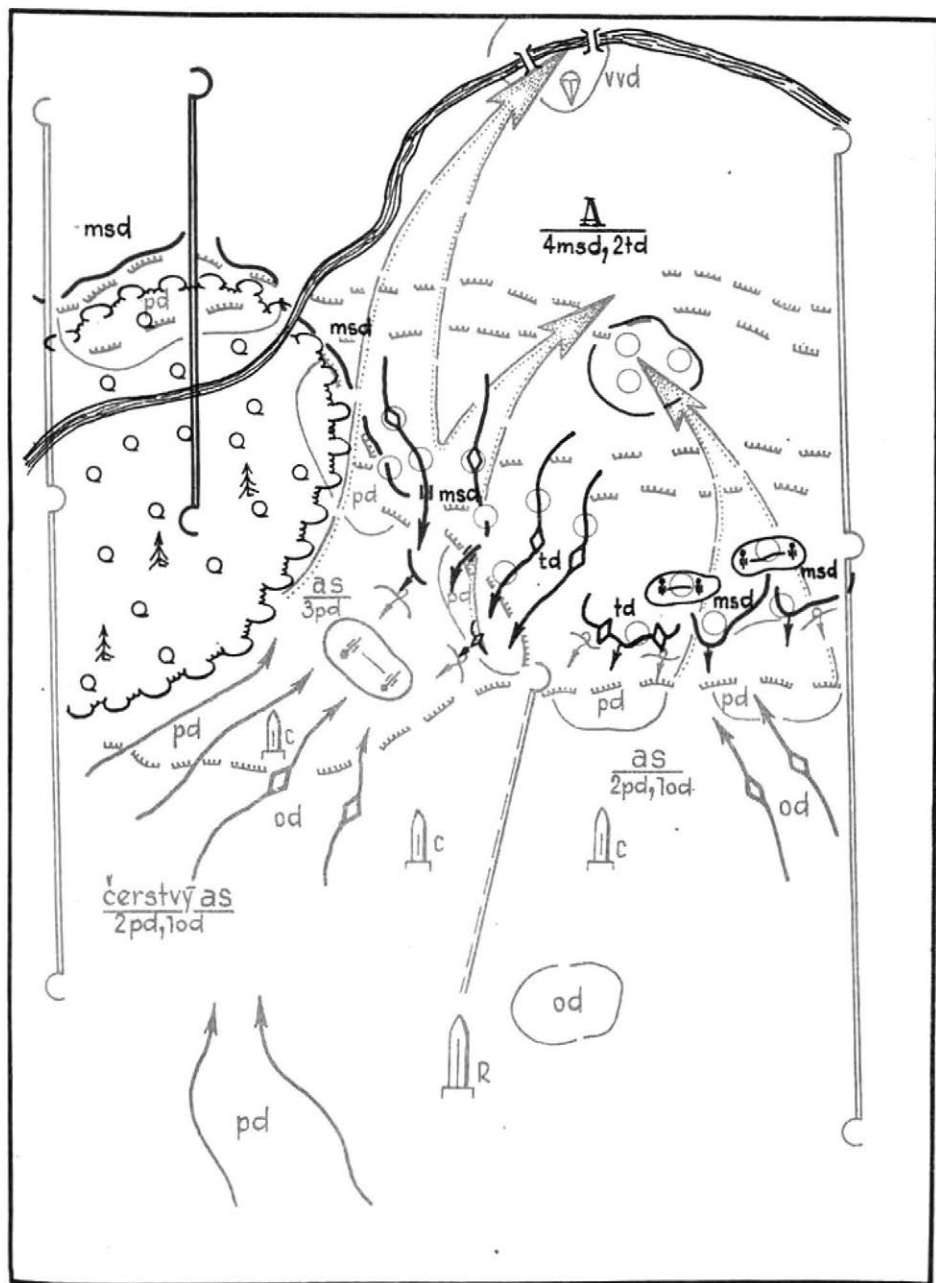
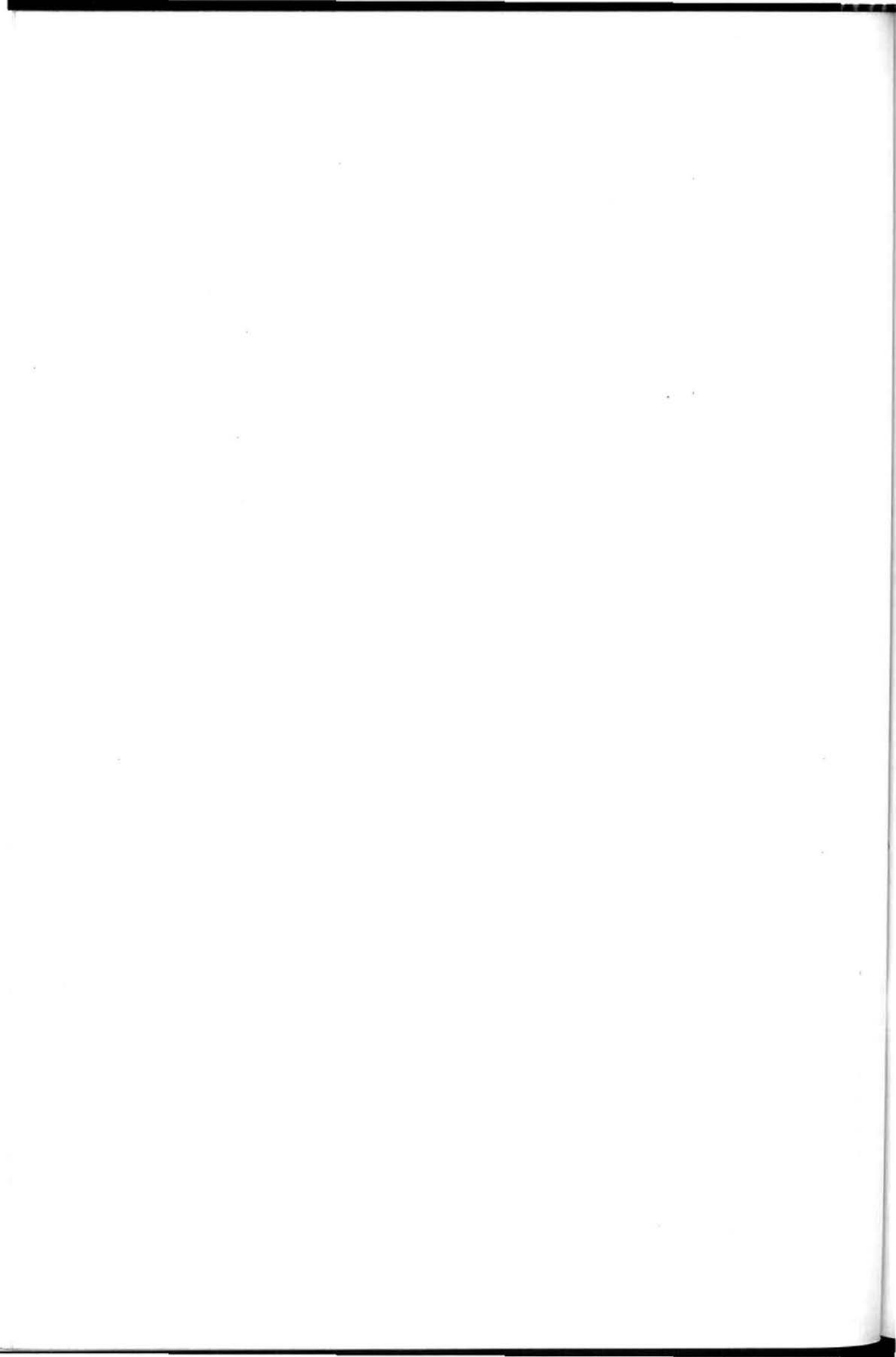

Schéma 4. Možná varianta střetného sražení v obranné operaci v počátečním období války

větší uskupení vojsk, prisunované zálohy a zjištěné prostředky atomového napadení a dělostřelectvo protivníka.

Při boji o přední okraj obrany bude pozornost zaměřena na provedení atomové, dělostřelecké a letecké protipřípravy, při níž se počítá s atomovými údery do celé hloubky operačního uclnění protivníka. Údery velké mohutnosti mají být provedeny zejména na rozvíjející se síly útočníka. Počítá se, že na každý svazek bude provedeno 4 až 6 úderů.

Následuje-li po atomové, dělostřelecké a letecké protipřípravě přechod do útoku, vyrazí druhé sledy na jednotlivých směrech a k nim se připojují i sousední první sledy, které byly až dosud v obraně. K střetnému sražení bude zpravidla docházet při střetnutí s prisunovanými zálohami protivníka.

Manévr bude nejčastěji charakterizován jednostranným nebo dvoustranným obchvatem, přičemž prvosledové svazky budou zpravidla pevnou obranou zdržovat útočný klín úderního uskupení protivníka a druhé sledy budou provádět manévr.

Tiha boje bude spočívat většinou na velitelských svazcích, zatímco velitelé armádních sborů budou koordinovat činnost v rámci sboru a budou zabránovat v přísunu záloh protivníka.

Při zasazení větších sil protivníka přeroste střetný boj ve sražení, při kterém musí zasadit síly velitelé sborů a armád. K takové variantě může dojít při zasazení druhých sledů armády a frontu protivníka v operační hloubce.

Dále se uvádí, že střetná sražení vedená v obranných operacích mají některé výhody proti těmto, vedeným v útočných operacích. Především velitelé, štáby i vojska znají terén a mohou předem připravit více variant střetného boje a sražení. Nemusí docházet k tak častým překvapením jako v útoku.

*

V závěru této stati je třeba zdůraznit, že západní vojenští představitelé patříují v soudobých operacích těžiště bojové činnosti vojsk zejména v operační hloubce, neboť předpokládají, že masovým použitím ZHN jsou vytvořeny výhodné podmínky pro rychlý a poměrně snadný průlom taktické hloubky obrany protivníka. Složitost problému soudobých operací vidí zejména v boji se silnými operačními zálohami protivníka.

Některé poznatky z prováděných cvičení spojeneckých vojsk Severoatlantického paktu

Úvahy o střetném boji a sražení potvrzuje řada praktických poznatků z velitelsko-štabních cvičení a manévrů s vojsky z posledních let.

Posledním větším cvičením 7. americké armády bylo zimní cvičení WINTER SHIELD, kterého se zúčastnily části amerických a západoněmeckých sil. Cílem cvičení bylo prověřit připravenost velitelů, štábů a vojsk ve vedení útočných a obranných operací v počátečním období války, s důrazem na přesuny a střetný boj (sražení) v zimních podmínkách.

Námět předpokládal překročení státních hranic, vedoucích podél řek DUNAJ a ALT-MÜHL, vojsky útočnicka a jejich rychlé proniknutí na území sousedního státu. Protivník byl nucen bojem na zdrženou a s použitím atomových zbraní zpomalovat postup útočníka; po přísunu záloh z hloubky přešel obránce do všeobecné útočné činnosti.

Ze zpráv uveřejněných v tisku se potvrdila řada dílčích otázek, uvedených v této stati.

V tisku byl např. potvrzen názor, že válka může být rozpoutána i za vyrovnaného poměru sil, jestliže útočník provede mohutný úder jadernými zbraněmi s překvapením. Použití jaderných zbraní se přikládá rozhodující úloha při zahájení války i v průběhu operací.

Podle časopisu NEW YORK TIMES z 2. 2. 1960 byla bojová činnost vojsk při cvičení charakterizována vysokou dynamikou, vertikálním a horizontálním manévrem sil a prostředků, nesouvislými frontami přesahujícími známé normy a byla vedena na směrech, vedoucích podél hlavních komunikací.

Vojska obránce vedla boj na zdrženou v zabezpečovacím pásmu a v obranných postaveních do hloubky asi 70 mil (asi 110 km). K ztížení postupu útočníka se podle časopisu Müncher Merkur z 2. 2. 1960 předpokládalo provedení radioaktivního zamoření hlavních přísunových os.

Pozornosti zasluhuje otázka množství použitých jaderných zbraní, které rovněž přesáhlo dosud známé kalkulační normy. Např. podle časopisu New York Times z 9. 2. 1960 bylo provedeno za 6 dní oběma cvičícími stranami (každá o síle armádního sboru) přes sto atomových úderů.

V průběhu cvičení bylo ve velkém rozsahu použito taktických vzdušných výsadků v síle od čtyř do zesíleného pěšího bojového sku-

Z kapitalistických armád

pení. K jejich přepravě bylo použito celkem přes 300 letounů a vrtulníků, které prováděly vzdušnou přepravu do vzdálenosti 25 mil (40 km). Úkolem vzdušných výsadků bylo zvyšovat tempo útoku, zmocňovat se obranných postavení v hloubce, zabránit odchodu a pomáhat při obklíčování částí sil protivníka. Podle uvedeného časopisu byla vzdušná přeprava vrtulníky prováděna i za velmi špatných povětrnostních podmínek.

Důležitým poznatkem je široké použití speciálních diverzních výsadků, které byly vysazovány do týlu protivníka v civilním oděvu (Army Times 2. 2. 1960). Časopis Müncher Merkur z 2. 2. 1960 uvedl, že tyto diverzní skupiny tvořili příslušníci 10. speciální skupiny zvláštních služeb (VS Bad Tölz), jejíž část tvoří i zločinci a uprchlíci z lidové demokratických zemí. Skupiny měly za úkol provádět teror, diverze a organizování záškodnických skupin na území nepřátelského státu a získávat zprávy o činnosti vojsk protivníka.

Cvičení s vojsky WINTER SHIELD bylo využito též k dosažení politických cílů západoněmeckých militaristů. Zprávy byly zaměřeny na zvýšení zájmu obyvatelstva o potřeby západoněmecké armády a zejména měly dokázat nutnost vyzbrojení armády jadernými zbraněmi.

Závěrem je třeba poukázat na vysokou důležitost, která je přisuzována masovému použití jaderných zbraní a momentu překvapení.

U pozemních sil je vyžadována vysoká horizontální i vertikální pohyblivost i za ztížených povětrnostních podmínek. Ve stále větším rozsahu je používáno vzdušných výsadků a diverzních skupin, dopravovaných letouny a na kratší vzdálenosti vrtulníky.

Z rozboru tohoto cvičení se potvrzuji obě uvažované varianty počátečního období války.

Závěr

Přesto, že názory vojenských odborníků kapitalistických armád na charakter operací a úkolů jednotlivých složek ozbrojených sil v počátečním období války se značně různí, shodují se ve smyslu zásadní koncepce, kterou je rozhodující úloha masového použití jaderných zbraní, předpokládaná technická převaha a dosažení momentu překvapení.

Toto společné stanovisko se odráží ve

všech přípravách na válku, zejména v budování, organizaci a vyzbrojování ozbrojených sil a ve vývoji a výzkumu nové bojové techniky.

U vojskových vzdušných sil, kterým je přisuzována nadřazená úloha, zaujímá vedoucí úlohu strategické letectvo a řízené střely, jejichž technické vlastnosti umožňují provést úder do celé strategické hloubky protivníka. Důležité úkoly má plnit i taktické letectvo a to při vybojování nadvlády ve vzduchu, při izolaci bojiště a letecké podpoře pozemních vojsk. Je však skutečností, že i přes vyspělou bojovou techniku značně zaostává vývoj a výzkum raketové techniky. Přes obrovské výdaje se nepodařilo dosud dokončit vývoj mezikontinentální balistické střely.

U pozemních sil je požadována mohutná palěbná a úderná síla, vysoká operační a taktická pohyblivost, pružné velení a nepřetržitá technická a materiální zabezpečení.

V duchu tohoto požadavku byly zavedeny do výzbroje svazků organické prostředky atomového napadení a je přidělováno velitelům od stupně divize velké množství atomových nábojů. Divize a armádní sbory dostávají především atomové zbraně o malém ekvivalentu účinnosti, což jim umožňuje provádět více úderů než dosud. Technické vlastnosti těchto zbraní umožňují velitelům divizí a armádních sborů, aby jich použili v kratší době a zejména v pohybových fázích boje, jako je střetový boj a sražení.

Vzhledem k tomu, že pozemní síly mají poměrně vysoké možnosti provádět údery prostředky atomového napadení do celé taktické i operační hloubky, mění se i dřívější normy letecké podpory. Zvláště výrazně se projevil rozsah letecké podpory na stupni skupiny armád. Zatím co dříve bylo kalkulováno s podporou taktického leteckého velitelství, počítá se nyní s podporou taktické letecké armády. Snížení dosahuje až 50 procent. Rovněž se změnilo kvalitativní složení letectva. Bylo zrušeno lehké bombardovací letectvo, jehož úkoly přejímá taktické stíhací letectvo.

Požadavek mohutné úderné síly a vysoké pohyblivosti vojsk se projevuje v novém kvalitativním složení pozemních sil. Daleko větší úloha je přisuzována cbrněným, mechanizovaným a vzdušným výsadkovým vojskům. Došlo ke změně v použití polního dělostřelectva a jeho složení. Maximum podpory klasického dělostřelectva je nyní soustředěno ve svazcích, zatímco na stupni armádního sboru zůstává jen část

klasického dělostřelectva a převažují prostředky atomového napadení. U polní armády a skupiny armád jsou pouze prostředky atomového napadení, jejichž technické vlastnosti umožňují působit do značné hloubky.

Hromadné použití jaderných zbraní podstatně ovlivnilo i názory na vedení boje a operací a zejména charakter počátečního období války.

Vojenští odborníci uvádějí, že v soudobých podmínkách může být válka rozpoutána maximem atomových a vodíkových zbraní a to jak pilotovanými prostředky, tak i řízenými střelami strategického a taktického letectva a letectva vojenských námořních sil. Úloha a činnost pozemních sil při rozpoutání války se považuje za druhohradou, i když se v této otázce vyskytuje řada rozdílných názorů. Většina odborníků však přiznává, že počáteční operace mohou být zahajovány stejně silnými nebo dokonce i slabšími pozemními silami, než má protivník.

Další zvláštností je, že těžiště útočných

Nakonec je třeba zdůraznit, že otázky počátečního období války jsou považovány vojenskými odborníky kapitalistických armád za prvořadé, což se odráží i v celkovém zaměření operační i bojové přípravy velitelů štábů i vojsk.

Dosud však zůstává mnoho rozporů v názorech na zahájení války a vedení operací v počátečním období a proto je třeba počítat, že může dojít k případným dílčím změnám proti úvahám, které jsou v této stati uvedeny.

operací v počátečním období války nespočívá v průlomu taktické hloubky obrany, ale až v operační hloubce, kde dochází k boji s přísunovanými zálohami protivníka. Předpokládá se, že útočné operace budou zahajovány silami a prostředky, které budou při zahájení války na válčišti, bez druhých sledů a záloh, které mají být vytvořeny až z přísunutých a zmobilizovaných sil.

Tuto skutečnost potvrzuje řada operačních cvičení spojeneckých sil Severoatlantického paktu, provedených v posledních letech.

Operace pozemních sil při rozpoutání války budou mít zvláštní charakter a budou se vyznačovat prosakováním sil obou stran nesouvislou frontou; nejčastějším druhem bojové činnosti bude střetný boj (sražení).

K úspěšnému vedení operace v počátečním období války má být pozemním silám zabezpečena maximální pohyblivost výkonnými dopravními prostředky a vertikální pohyblivost letouny a vrtulníky.

V široké míře má být používáno vzdušných výsadek, diverzantů a průzkumných odřadů k ovládnutí důležitých prostorů a objektů, k narušování pohybu záloh a k získávání zpráv o protivníku.

Цель данного размышления заключается в распространении сведений по характеру встречного боя и сражения войск при развязании войны.

Данное размышление разработано на основании положений Полевого устава США (ФМ 100-5), взглядов военных специалистов капиталистических стран, а также на основании наблюдения и оценки оперативных учений и маневров союзнических армий, опубликованных в военных журналах и печати.
